



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem Divi Thomae. Tomi Qvinque

Qui Est Primvs De Sacramentis: In Qvo Ea Continentvr, Qvæ Post
Præfationem Indicantvr

Suárez, Francisco

[Köln], 1619

2 An sit totus Christus in singulis partibus continuis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93807](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93807)

tota hostia, sunt in aliquo numero finito. Et ita hæc opinio in eo, in quo cum præcedente conuenit, habet idem fundamentum, nam excusat prædictum inconueniens, & non admittit corpus absolute esse totum in toto, & in qualibet parte: neque quod sit omnino inextensum in loco. Quoad id vero, in quo hæc sententia differt à præcedente, fundari potest, quia in ea parte, sub qua totus Christus potest post separationem conseruari, est etiam totus ante separationem: quia separatio non mutat consecrationem, vt dicemus, sed potest totus conseruari in parte minima separata: ergo. Et hinc etiam potest altera pars probari, quia sub ea parte, sed qua non potest totus Christus conseruari post separationem, neque etiam est totus ante separationem, propter eandem rationem. Et præterea, quia ibi non potest esse substantia panis per modum totius: ergo nec etiam est, cur ibi sit totus Christus. Sed hæc sententia in eo, in quo à præcedenti differt, supponit falsam philosophicam sententiam de minimo naturali in homogeneis: & adhuc illa supposita, non est verisimilis; tum quia illa minima possunt infinitis modis designari, præsertim in pane & vino, quæ homogenea sunt: quia illa minima inter se communicant in partibus, quæ omnes sunt eiusdem rationis. Vnde non potest assignari ratio, cur totus Christus sit potius in hoc minimo, quam in illo, seu in tot minimis designatis hoc modo, potius quam in alio; tum maxime, quia, quando diuiditur hostia, possunt diuidi illa minima, quia pars minimi conseruari potest alius vnita: imo semper necesse est, vt aliquod minimum diuidatur secū dum aliquam designationem. Finge etiam hostiam constare tribus aut quinque minimis, & diuidi postea in partes æquales: conseruatur ergo postea corpus Christi in tota illa quantitate ex minimo & dimidio constante: quia in tota illa substantia panis conseruaretur; si ergo in vno minimo est semel totum Christi corpus, quomodo erit sub alia dimidia parte minimum? Itaque hæc posterior opinio incidit in omnes difficultates prioris opinionis, & augeat præterea multas, quibus satisfacere non potest: nam contingere sæpe potest vt fractio hostiæ fiat, diuidendo illa minima, in quibus iuxta hanc opinionem corpus Christi est totum in toto, & pars in parte: quare necesse erit, aut post diuisionem Christi corpus secundum aliquam partem esse sub aliqua parte specierum absq; integritate & coniunctione aliarum partium suarū, vel certe ratione diuisionis mutare totum modum existendi, quem in illis minimis habebat: & adhuc hoc non satis erit, quotiescunque hostia, quæ manet integra, non constat præcise ex tot minimis, sed præterea includit aliquam quantitatem minorem minima: quia dici non poterit, quomodo in illa sit corpus Christi. Supposita ergo aliqua extensione corporis Christi sub speciebus consecratis, minus verisimiliter loquitur hæc sententia, quam præcedens.

Christus in quibuslibet partibus hostie consecrata quantumuis exiguis totus existit.
S. Thom.
Richard.
Paludani.
M. or.
M. or.
Henric.
Egidius.
Henric.
Gabriel.
Hugo, Victor.
Trident.

Dicendum vero est, ante diuisionem specierum sacramentalium totum Christum esse in tota quantitate, & totum sub singulis partibus quantumuis minimis, & eiusdem quantitatis. Hæc est sententia communis Theologorum; tenet D. Thom. hic Scotus, Richard. Palud. Mai or, & alij in 4. d. 10. Marfil q. 7. art. 1. Henric. quodlib. 1. q. 5. Egid. quodlib. 1. q. 4. Heruæus quodlib. 1. ar. 3. Gab. lect. 43. in Can. & idem sentit Hugo Victor. li. 2. de sacram. part. 8. c. 11. Innocent. libr. 4. de hoc myster. cap. 8. Fauet Concil. Trident. nam licet Can. 3. addat particulam illam (separatione facta) tamen cap. 3. vbi eandem tradit doctrinam, illam omittit, simpliciterq; dicit: Totus & integer Christus sub panis specie, & sub qualibet ipsius speciei parte: totus item sub vini speciei, & sub eius partibus existit. Fauet deniq; varia decreta citata ex d. 2. de Consecrat. in quibus hæc veritas absolute, & sine prædicta limitatione docetur: & præsertim prædictum c. Vbi pars, ibi enim generatim dicitur, totum

Christi corpus adesse, vbi est pars eius: sed ante diuisionem sub qualibet parte specierum est aliqua pars corporis Christi: ergo ibid. est totum Christi corpus. Rationes autem huius veritatis variæ traduntur. Prima potest sumi ex dictis supra traditione 48. quia Christum existere hoc modo in sacramento, non est impossibile, vt ibi ostensum est: quia extensio in ordine ad locum est omnino extra rationem quantitatis, & posterior illa, atque adeo separabilis ab illa: de quo late Scotus, distinct. 10. quaest. 1. vbi Scotus, varias rationes congerit, quæ hoc ad summum, suadent; non tamen hoc sufficit ad inferendum, quod intendimus: quia etiam fuit possibilis alius modus, quem prima sententia docet, vt ex dictis in eadem disputatione constare potest. Et ideo addendum vltterius est, hoc non solum esse possibile, sed etiam decentius, magisq; consentaneum principis fidei. Hoc autem probatur, quia alias Christus esset extensus in ordine ad locum sub minori, & homogenea quantitate: hoc autem fieri non potuit conueniente ac decente modo: ergo. Sequela per se constat ex declaratione aliarum opinionum, quia nihil aliud esse extensum in ordine ad locum, quam habere totam quantitatem in tota quantitate loci, & partem in parte: minor vero probatur, quia, si magna quantitas corporis est sub minima quantitate specierum, necesse est, quod aliquæ partes corporis Christi sint per consecrationem aut penetrationem ad eundem locum redactæ, licet aliæ inter se loco distent: quia alias impossibile esset, maiorem quantitatem in minimo spatio collocari, sed solum in adæquato, quod natura sua data est occupare: non enim alia de causa illud naturaliter occupat, nisi quia tot partibus æqualibus constat, & qualibet earum nata est occupare tantum locum distinctum à loco alterius: si ergo totum hoc integre seruetur, impossibile est, grande corpus ad minus spatium reduci: necesse est ergo, vt partes aliquæ illius corporis, vel condensentur, vel in eodem spatio penetrēt. Primum autem horum, scilicet, condensatio, repugnat incorruptibilitati corporis Christi, & naturali dispositioni eius: secundum autem etiam includit imperfectionem, nam cogitur contraria opinio admittere id, quod vitare intendebat, nimirum, quod partes corporis quanti inter se loco non distent: & alioqui hoc ipsum fieri dicit modo maxime materiali, & imperfecto. Atque idem argumentum fieri potest, si ponamus, fieri consecrationem vnus panis maioris quantitatis, quam sit corpus Christi: vt enim corpus Christi totam illam quantitatem occupet per vnā tantum præsentiam extensam, necesse est, aut corpus ipsum Christi rare fieri in se, aut aliquas partes eius constitui in pluribus locis partialibus, & sibi adæquatis: aliter enim concipi non potest. Accedit, quod, cum species panis sint homogeneæ, & nullam habeant determinatam figuram, sed possint esse, vel circulares, vel angulares, &c. Corpus autem Christi sic heterogeneum, & determinatæ figuræ, fieri non potest, secundum commensurationem & extensionem localem adæquate sibi respondeant, nisi corpus Christi, seu aliquæ partes eius in se mutantur, & indecentem modo constituantur; vt possit totum ad figuram circularem adæquate redigi, aut, vt possit plures angulos panis implere, & alia huiusmodi. Possunt etiam hic afferri incommoda supra illata de variis positionibus corporis physici in ordine ad locum, & de partibus indecentibus, &c. Deniq; si hoc dicatur, nulla potest reddi ratio, cur vna pars corporis Christi sit potius in hac parte specierum, quam in alia, aut cur partes quedam corporis inter se penetrentur, & non alia, sed totum reuocandum erit ad Christi beneplacitum.

Secunda ratio principalis sumi potest ex dictis sententia præcedente; nam post diuisionem Christus totus est in singulis partibus: ergo ita erat ante diuisionem:

honem: sed licet diuisio procedat in infinitum, semper totus Christus erit in quibuscumque partibus diuisis: ergo etiam ante diuisionem totus Christus est in singulis partibus, quæ in infinitum diuidi possunt: probatur vtraque consequentia, sola separatio non mutat consecrationem, nec constituit corpus Christi, vel aliquam partem eius, vbi antea non erat. Atque idem argumentum è contrario fieri potest de continuitate: nam contingit, duas species consecratis in duplici calice, in vno coniungi & copulari, prius autem erat totus Christus in singulis illis speciebus: ergo & postea. nam propter solam continuationem non amittit Christus præsentiam, quam antea habebat, nec mutat illam. Respondere quis potest, separationem esse conditionem, sine qua non, vt Christus habeat repetitam præsentiam speciebus. Sed hoc est mere gratis & voluntariè dictum: nulla enim ratio huius necessitatis afferri potest. Quod præterea in hunc modum declaratur: nam, supra hostiam integra, potest Sacerdos solam dimidiam eius partem consecrare, vt supra dictum est: tunc ergo esset totus Christus sub illa dimidia parte: ergo, vt sit totus Christus in aliqua parte hostiæ, non oportet, vt sit actu diuisa. Rursum posset ibidem idem sacerdos alteram partem denuo consecrare: ergo etiam in illa esset totum corpus Christi: quia hoc etiam exigit veritas formæ: esset ergo totus Christus in singulis illarum partium, quamuis continuus. Idemque argumentum de quibuscumque aliis partibus fieri potest: quia, quod per plures consecrationes intelligitur fieri posse circa eandem materiam continuam, intelligendum est fieri posse per vnam: quia tam efficax est vna forma cadens in totam aliquam materiam, sicut plures, in pluribus hostiis diuisis, quæ tam efficaciter & integre vna forma consecrantur, sicut multis, vt ex dictis in præcedente sectione constat.

Vnde adiungi potest tertia ratio, fundata in vero sensu verborum formæ, vt ex modo conuersionis, quæ ex efficacia eorum sit ex pane & vino, quæ est materia remota in se homogenea, & eiusdem rationis in omnibus suis partibus. Verba enim æque cadunt in totam hanc materiam, & in quamlibet partem eius, & vi sua conuertuntur in corpus Christi: ergo æque conuertunt illam totam, & quamlibet partem eius in totum corpus Christi: ergo est totum corpus Christi in tota illa materia, & in qualibet parte eius. Maior declaratur, nam, quando profero, Hoc est corpus: &c. per illud pronomen æque designo totam hanc quantitatem panis, vt continet corpus Christi, nec magis deligo vnam partem, vt continentem caput, quam pedes: & sic de cæteris partibus: hoc ergo appello, indifferenter designare totum & partes. Hinc autem probatur, prima consequentia (cætera enim omnia clara sunt) primò, quia non est maior ratio, cur vna pars substantiæ panis conuertatur in hanc partem corporis Christi potius, quam in aliam: verbi gratia, in caput potius, quam in pedes, &c. Neque hoc potest ex intentione ministri determinari, vt per se manifestum est: absurdum est autem expectare semper, vt à Deo determinetur, cum effectus sacramentorum ex institutione certi debeant esse & definiti. Secundo, quia sacramentorum effectus significationi respondent, ac proportionati sunt: species autem sacramentales significant Christum, quem continent: & quælibet pars specierum indifferenter significat quamlibet partem corporis Christi, seu Christum ipsum, qui est panis vite: ergo indifferenter continent quamlibet partem, vel potius totum corpus Christi. Atque idem argumentum fieri potest ex parte formæ, vt dicebam: nam illud pronomen (Hoc) indifferenter indicat totam hostiam & partem eius: sicut, qui proferat eandem formam super plures hostias, indifferenter indicat singula, & earum aggregatum: sicut ergo quoad hoc, eadem est

ratio de partibus hostiæ continuis, vel disunctis, ita etiam quoad hoc, vt Christus sit in toto, & in qualibet parte, tam continua, quam disuncta.

Quarto loco addi potest ratio, quæ hic D. Thomas vsus est, eamque Scotus, Gabriel, Oham, & Aureol. impugnant, defendunt autem Capreolus. d. 10. qu. 2. & ibi Sorus, & Caiet. & Ferrar. 4. contra gen. cap. 67. eiusque expositionem ex commentario huc remitti, quæ ex ratione proxime præcedente pendet. Est autem hæc summa rationis D. Thom. In Eucharistia est per se, & ex vi verborum substantia corporis Christi, quantitas vero solum ex reali concomitantia: ergo totum Christi corpus in hoc sacramento ad eum modum est, quo substantia est sub dimensionibus quantitatibus, & non ad eum modum, quo dimensiones quantitatibus sunt in loco: sed natura substantiæ, tota est sub tota quantitate, & tota sub qualibet parte suarum dimensionum: tota enim natura panis est sub qualibet parte specierum panis: ergo totum Christi corpus est ad eundem modum sub dimensionibus panis tam coactum, quæ diuisis: est ergo totum sub qualibet parte earum. In quo discursu duplex præcipua difficultas occurrit. Prima est circa illam consequentiam: substantia est hic ex vi verborum quantitas, per concomitantiam: ergo Christi corpus est hic per modum substantiæ: & non per modum quantitatibus: hæc enim consequentia, nec à D. Thoma probatur, nec per se nota est ex parte materiæ, & si ad syllogisticam formam reuocetur, fundata est in hoc principio: quod, quicquid est in hoc sacramento per concomitantiam, non est secundum proprium modum, sed ad modum alterius, quod ex vi verborum est: quod tamen videtur falsum, vt patet inductione, nam Verbum hic est per concomitantiam, & tamen non propterea est ad modum substantiæ corporeæ: & è contrario, substantia corporis est ex vi verborum, & tamen non est naturali modo, sed in Verbo. Item anima est per concomitantiam, & nihilominus est secundum modum suum, scilicet, spiritali modo. Itè ratione patet, quia quantitatem esse per concomitantiam, nihil aliud est, quæ naturaliter resultat seu comitari substantiam corporis Christi, ad quam per se terminatur conuersio, quæ sit virtute verborum: sed hinc non sequitur, debere quantitatem priuari suo effectu formalitè proprietate conaturali, vt patet in simili forma: nam etiã in creatione substantia corporis, vel materia per se terminat creationem, quantitas autem etiam hinc ibi per concomitantiam: concreatur enim, & resultat ex materia: seu tota substantia corporea: Ac tandem quamuis hic esset quantitas ex vi verborum, vt si consecratio fieret his verbis: Hoc est corpus meum sua quantitate affectum; nihilominus posset corpus Christi esse totum in toto, & totum in qualibet parte per conuersionem factam virtute talium verborum non est enim dubium, quin posset esse hæc Christi institutio: imò hæc esset magis accommodata mysterio, & significationi specierum, & ipsius formæ: è contrario vero, quamuis quantitas sit per concomitantiam, & transubstantiatio fiat per eadem verba, per quæ nunc hæc, potuisset corpus Christi non esse hic totum in toto, & in qualibet parte, sed cuiuslibet extensione, prout altera opinio affirmat: illud enim, quamuis de facto ita non sit, tamen non implicat contradictionem, sed ex institutione pendet: ergo principium illud, quod quantitas hic sit per concomitantiam, insufficientis est, & impertinens ad inferendum totum Christi corpus esse in qualibet parte.

Secunda difficultas est circa posteriorem partem rationis D. Thom. de modo existendi substantiæ sub dimensionibus: nec enim transitus æquiuocus à natura substantiæ ad substantiæ entitatem: quæ valde diuersa sunt, sub quantitate enim substantiæ materialis, & sub qualibet parte eius, dici potest esse tota natura, seu essentia talis substantiæ: & adhuc hoc non videtur vniuersaliter verum, sed tantum in substanti-

tiis homogeneis: sic enim qualibet pars panis est panis, & pars vini est vinum: & ideo dicitur tota natura talis substantia esse sub qualibet parte dimensionum: in heterogeneis autem non ita est: non enim pars qualibet hominis est homo: loquendo autem de entitate substantia, etiam in homogeneis, non ita contingit, quod tota entitas substantia sit sub qualibet parte dimensionum, vel plane constet in pane, nam, licet pars dimensionum eius corrumpatur, non corrumpitur tota substantia panis, quoad entitatem eius, quamvis corrumpatur aliquid eius: non ergo tota entitas eius erat sub qualibet parte dimensionum: neque hic modus existendi est connaturalis aut debitus substantia, hoc solo quod substantia est, sed substantia spiritualis hoc habet ex se, quia spiritualis est, & partibus caret: materialis autem, quatenus materialis est, non postulat talem modum existendi, sed potius postulat naturam suam, ut non sit tota entitas eius, ubi est pars eius: quamvis ad hunc effectum obtinendum postulet etiam quantitatem, in praesente autem Corpus Christi, in quod sic conuersio, non succedit substantia spirituali, sed materiali substantia panis, cuius entitas non tota erat in qualibet parte dimensionum, neque hunc modum existendi natura sua postulabat: ergo, licet corpus Christi illi succedat, non erit tota entitas eius sub qualibet parte dimensionum panis.

Omitto alia argumenta, quae praedicti discipuli D. Thom. referunt, & solutiones eorum. Et respondeo breuiter, rationem D. Thom. non esse sumendam, ut absolute & per se demonstratiua: in his enim mysteriis, quae ex voluntate, & omnipotentia Dei pendunt huiusmodi rationes petendae non sunt: est ergo conuenientissima ratio ad explicandam institutionem, quae facta est, & rationem eius. Ad hoc ergo sumitur illud principium: quantitatem esse hic per concomitantiam, & non ex vi verborum, non quia hoc sit simpliciter necessarium, ut totum Christi corpus sub qualibet parte specierum constituatur, nec quia hoc ex illo necessario consequatur, sed quia, illo supposito, facilius intelligitur, quantitatem accommodari substantiae & non esse conuersio, & ita facile patet responsio ad priorem difficultatem. Circa posteriorem vero explicare oportet, quid sit, esse per modum substantiae: argumenta enim supponunt, hunc modum esse modum praesentiae localis, quem substantia ex natura sua postulat: sed non est hic sensus D. Thomae, & ideo difficultas procedit ex falso fundamento. Corpus igitur CHRISTI esse hic per modum substantiae, nihil aliud est, quam recipere modum praesentiae, proportionatum naturae substantialem panis, nam, quia Corpus Christi succedit substantiae panis, & natura panis talis est, ut aequae sit tota in toto, & tota in qualicet parte suarum dimensionum, ideo recte D. Thom. colligit, totam substantiam corporis Christi debere esse sub qualibet parte dimensionum panis, quia substantia Christi incipit esse hic ex vi conuersionis panis in ipsam, quam verba ita efficiunt, ut absolute indicent totum corpus, & nihil aliud requirant, quam panem, ut ex illo Christi corpus efficiant. Nulla est ergo aequiuocatio in discursu D. Thom. non enim est necesse, ut tota entitas panis sit sub qualibet parte suarum dimensionum: sed solum ut tota natura panis sub illa sit, quia conuersio in totum corpus Christi per se non requirit tantam entitatem panis, sed simpliciter, panem, quem cum verba reperiant sub qualibet parte dimensionum, ibi totum Christi Corpus constituunt, quod absolute & indifferenter indicant. Igitur (vnico verbo) corpus Christi esse per modum substantiae, est, esse per illum modum, quo natura substantialis praexistens sub illis dimensionibus erat. Quod autem Christi corpus hunc modum habeat, colligendum est ex modo conuersionis, quem ipsa verba indicant: est enim magis consentaneus significationi eorum & ipsius

materiae, ut in superioribus declaratum est. Quod vero quantitas ipsius corporis Christi non impediat talem modum existendi ipsius corporis sub speciebus panis, sed potius induat & participet illum, optime declarat Diu. Thomas ex eo, quod verba per se primo, & ex institutione sua ad hoc tendunt, ut substantiam corporis Christi loco substantiae panis, & modo accommodato naturae illius, sub eius speciebus constituant: quantitatem autem solum concomitanter ponunt: & ideo, si naturalis, ac proprius modus quantitatis repugnat modo sacramentali, quem verba requirunt in substantia corporis Christi, non debet substantia propter quantitatem hoc modo priuari, sed potius est contrario, naturalis modus quantitatis impediri debet propter substantiam. Quocirca, licet necessarium non sit, ut id, quod est in hoc sacramento per concomitantiam, suo naturali modo priuetur, erit tamen hoc necessarium, quando modus connaturalis talis rei pugnat cum sacramentali modo, quem verborum forma, seu actio transsubstantiandi in suo primario termino requirit: atque hinc explicatur melius fundamentum rationis D. Thomae, magisque declaratur, & expeditur prior difficultas.

Sed queres, quam sit certa sententia & assertio à nobis confirmata. Bonauentura supra, solum dicit esse probabiliorem, & vtiliorem ad fidem defendendam. Alentis autem dicit, esse veram & sanam doctrinam: sed hi duo auctores non loquuntur de existentia totius corporis Christi in omnibus partibus hostiae simpliciter, sed in qualibet parte minima: quo sensu, ut dixi, eorum opinio, non solum non est vera & sana doctrina, sed inter omnes opiniones est minus probabilis, alii ergo existimant sententiam à nobis confirmatam esse de fide, ut Ledesma hic, quae, ar. 3. dub. 4. & Palacius, in 4. d. 10. disp. 1. concl. 1. Sed argumenta, quae proferunt, vel solum probant de partibus actu diuisis, vel ad summum conuincunt esse conclusionem valde conformem principiis fidei. Itaque non existimo, rem esse tam certam, ut contraria sit haeretis: non enim sine causa Concilia Florent. & Trident. in propria & expressa fidei definitione addiderunt illam particulam: (separatione facta) sed illa plane addidisse videntur, ut à definitione fidei abstinerent, seu, ut definitionem suam limiterent. Unde non placet etiam, quod Soto dicit, tam certum esse, solum totum Christum esse sub qualibet parte specierum ante diuisionem, sicut post: nam oppositum colligitur ex praedictis Conciliis, & ex antiquis Theologis, qui non conseruerunt contrariam sententiam haeticam, post quorum tempora non est expressa damnata, ut haeretica, neque contraria de fide definita: est ergo conclusio nostra Theologica tam certa: ut contraria sit, vel erronea, vel errori proxima, ut hoc probant omnia, quae adduximus, & Concil. Trident. doctrina.

Ad fundamenta ergo primae sententiae respondetur: & in primis ad rationem Alberti, quod, licet per species continuas representetur Christus per modum vnius cibi, non tamen representatur, ut extensus, sed potius ut indifferenter existens in toto, & in partibus: neque enim vnitas cibi repugnat huic modo praesentiae: sicut etiam corporis humani vnitas seu continuitas indicat vniam animam, non tamen propterea indicat illam, ut extensam: potest enim esse vna, & tota in toto, & tota in qualibet parte. Ad confirmationem negatur, alium modum sufficere, aut aptiorem esse ad doctrinam fidei declarandam, ut satis à nobis demonstratum est. Ad fundamenta secundae opinionis fere eadem est responsio, praeterquam ad illud inconueniens, quod Corpus Christi esset infinities repetitum in eadem hostia, ad quod responsum iam est in superioribus, cum D. Thomae, in 4. d. 10. q. 1. art. 3. quaestione 3. ad 1. Christum semel esse in actu, sub tota quantitate specierum: in potentia ve-

ria vero esse infinitas in singulis partibus, quod nulum est inconueniens: quia sicut partes continui sunt infinitae, ita possunt esse & partiales praesentiae, ut patet etiam in anima, quatenus tota in qualibet parte corporis existit. Vocatur autem haec infinitas in potentia, non quia Christus totus non sit reuera actu praesens singulis partibus, sed quia partiales illae praesentiae, licet sint totales ex parte subiecti, sunt partiales ex parte spatij seu quantitatis panis, & actu sunt inter se vnitae, vnamque integram praesentiam componunt. Et fortasse Alexander, Bonauent. & Gabriel, in re non dissentiunt, sed in modo loquendi: Gabriel concedit esse Christum in hostia infinitas syncategorematicae, & alij dicunt praesentias Christi in hostia tantum esse finitas in potentia, quia per diuisionem specierum solum possunt fieri praesentiae in actu plures, vsque ad certum numerum finitum, scilicet vsque ad totum minima, quae sunt in hostia: quia, si ulterius procedat diuisio, non conseruabitur ibi praesentia corporis CHRISTI in minoribus partibus aut in maiori numero praesentiarum: non tamen negant hi auctores, quamdiu illae minores partes sunt in toto, in eis esse totum Christum, & consequenter saltem per designationem, negare non possunt, quin in illis sit totus Christus infinitas in potentia; & hoc satis est ad mysterij veritatem: & in hoc sensu illa opinio Alensis in Theologia non continet errorem, sed solum pedit ex falso philosophico principio de termino quantitatis, quoad minimum in rebus homogeneis, quod nos non admittimus. Ex quo etiam facile responderetur ad vltimam rationem illius secundae opinionis, negatur enim esse in pane aliquam partem, sub qua ab alijs diuisa non possit substantia panis, & consequenter praesentia etiam Christi, conseruari: tamen, hoc etiam dato, negatur consequentia; quia, licet illae partes per se non sufficiant, ut in eis separatis sit totus Christus, vel tota entitas panis, tamen quando sunt in toto, sicut sufficiunt, ut in eis sit tota natura seu essentia panis; ita etiam, ut sit in eis totus Christus: quia propter modum conuerisionis, & propter altioremodum praesentiae: quem habet, non potest esse praesens secundum partem, sed secundum se totum, sicut in corpore humano est aliqua pars minima, in qua separata non potest anima conseruari, tamen, quamdiu illa est in toto, necesse est, ut tota anima in illa sit propter modum entitatis, seu praesentiae, quem habet: sic ergo de corpore Christi philosophandum est.

SECTIO III.

Vtrum totum Christi corpus sit in terminis, seu punctis indiuisibilibus specierum panis.

Prima sententia negat, quam consequenter tenet Albertus in 4. d. 13. artic. 10. ex auctoribus vero, qui tenent, Christum esse in singulis partibus continuis, tenent hoc Scotus, d. 10. q. 9. d. 11. q. 4. paulo ante solutiones argumentorum, Richard. d. 10. artic. 6. q. 2. Egidius Theorem. 11. & 20. de Euchar. Duobus autem modis potest haec opinio fundari, & defendi. Primo, si negentur haec puncta indiuisibilia esse aliquid positum in rerum natura existens, affirmando praeter partium quantitatem solum addere negationem quandam, hoc enim supposito, manifestum est, nec totum Christi corpus, nec aliquid eius, esse sub huiusmodi punctis: nam Christus solum est, ubi aliquid substantiae panis fuit, vel saltem ubi manet aliquid quantitatis panis: si ergo punctum nihil est quantitatis panis, sed potius dicit negationem partium eius, non erit ibi Christus, sed potius erit etiam negatio corporis Christi. Sed, quamuis in hoc discursu, quoad illationem recte procedatur, tamen fundamentum, ut existimo, est in philosophia valde falsum: nam, licet haec puncta dicantur esse in potentia, & non in actu, ad eum modum, quo partes vnitae

dicuntur esse in potentia in continuo, & non in actu, in quibus locutionibus termini illi, in potentia, & in actu, sumuntur in ordine ad actualem diuisionem, non in ordine ad actualem existentiam, ita ut esse in potentia, non excludat esse in actu in rerum natura, sed excludat esse in actu diuisum, & separatum a toto; licet ergo puncta hoc modo dicantur esse entia in potentia: quia nec separata sunt a toto, nec naturaliter separari possunt; tamen negari non potest, quin in ipso toto aliquid entitatis habeant, quia totum ipsum aliquo modo componunt, partes eius terminando, aut copulando. Hoc ergo principio supposito, potest aliter citata opinio fundari. Primo, quia videtur impossibile, corpus in se extensum, & magna molis cum tota sua organizatione: quantitate, & figura in puncto collocari. Secundo, quia substantia panis non erat in puncto, cum naturaliter extensa sit: corpus autem Christi solum succedit, ubi substantia panis erat. Tertio, quia alias posset Sacerdos solum indiuisibile consecrare, ut v. g. si intendat consecrare solum vltimam superficiem, quae sensibus immediate obicitur, aut punctum, in quo hostia perfecte sphaerica tangit planum, & similia, quae videntur absurda. Quarto, quia alias, quoties fragitur hostia, sicut corrumpitur vna linea, vel superficies continuans, & resultant duae terminatae: ita Christi corpus amitteret praesentiam, quam habebat in priori superficie, & acquireret duplicem similem in duabus superficiebus; quod repugnare videtur superius dictis: quia propter solam separationem, nec praesentia mutatur, nec noua fieri potest, nisi per consecrationis verba. Et argumentum simile fieri potest, quando e contrario species consecratae, prius diuisae continuari incipiunt.

Dicendum nihilominus est, totum Christi corpus & sanguinem intrinsece, ac realiter esse in omnibus terminis & punctis specierum sacramentalium, non quidem per se primo, & adaequate, sed necessaria quadam consecratione. Ita docuit Capreol. in 4. sententiarum d. 10. q. 4. ar. 3. ad 2. Scoti, contra 1. concl. & Soto in 4. sententiarum d. 49. q. 4. ar. 6. ad argumentum Durandi, ubi dicit non licere Theologo hoc negare. Et declaratur primo exemplo angeli, vel animae; quo D. Thomas & alij auctores in hac materia vtuntur; qui proinde videntur idem sentire, quamuis distincte non explicent. Angelus itaque cum praesens adest loco, totus in toto, & in qualibet parte, continua quadam praesentia, necesse est, ut sit etiam totus intrinsece praesens in singulis punctis illius spatij, seu loci continui: quia intelligi non potest, praesentiam angeli esse in se continuam, & vnitam, nisi simili modo respondeat omnibus partibus, & terminis alterius extremi: sic ergo in praesenti non potest corpus Christi esse continue praesens toti quantitati panis, nisi aliquid etiam corporis Christi sit intrinsece & realiter praesens omnibus terminis, punctis & illius quantitatis: ubi autem est aliquid corporis Christi, ibi est totum corpus, ut saepe dictum est. Responderi potest ex Richardo supra, dupliciter posse aliquid esse praesens puncto: vno modo intrinsece, quia est sub illo, ut ita dicam, quasi penetratiue, & hoc modo non est necesse, id, quod est totum in singulis partibus esse etiam totum in punctis, quia nec partes ipsae hoc modo contingunt puncta. Alio modo potest id contingere extrinsece, quia immediate ante adest, seu contingit punctum, sicut partes lineae, quae immediate continentur puncto, possunt dici esse praesentes illi: & eodem modo corpus Christi potest dici esse praesens omnibus punctis: quia, sicut indiuisibile additum non facit maius, ita non causat distantiam; & ideo, quod est praesens parti immediatae, potest dici esse praesens puncto. Sed hoc non satis facit; tunc quia in adducto exemplo de angelo, non satis est, angelum esse illo extrinseco modo in singulis punctis, sed etiam intrinsece per intimam praesentiam; tum etiam, quia hoc est omnino necessa-

Totum Christi corpus est in indiuisibilibus libris, quoad consecrationem vtuntur. S. continuantibus. Capreol. Soto.